

רע"פ 9909/17 - מאיר דרויש נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 9909/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: מאיר דרויש

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו, מיום 13.11.2017, בע"פ 17215-04-17, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; צ' קאפח; ו-ש' יניב

בשם המבקש: עו"ד בן ציון קבלר

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו (כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; צ' קאפח; ו-ש' יניב), בע"פ 17215-04-17, מיום 13.11.2017. בגדרו של פסק הדין, התקבל באופן חלקי ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו (כב' השופטת ש' קריספין-אברהם), מיום 14.3.2017.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום לבית המשפט לתעבורה בתל אביב - יפו (להלן: בית המשפט לתעבורה). כתב האישום מייחס למבקש ביצוע עבירה של גרם מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בצירוף סעיפים 64 ו-40 לפקודת התעבורה [נוסח חדש].

3. מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 25.8.2015, נהג המבקש באוטובוס של חברת "דן", כשהוא נוסע בנתיב הימני של רחוב בית אל לכיוון רחוב דבורה הנביאה, בכוונה לפנות ימינה. בהגיעו לצומת, עצר המבקש את האוטובוס לפני קו העצירה, נוכח רמזור אדום שדלק בצומת לכיוון פנייתו. בהמשך, התחלף הרמזור בכיוון פנייתו של המבקש לירוק, והוא החל בפנייה ימינה. באותה העת, חצתה הגב' ורה נסטרובסקי ז"ל (להלן: המנוחה) את מעבר החצייה מצידו האחר של רחוב דבורה הנביאה לכיוון רחוב בית אל, משמאל לימין בכיוון נסיעת המבקש. המבקש, אשר פנה ימינה, פגע במנוחה שחצתה את מעבר החצייה, עם חזית האוטובוס בו נהג. בעקבות כך, הוטלה המנוחה קדימה על הכביש, והובהלה לבית החולים "איכילוב", כאשר היא סובלת משברים בגולגולת, מדימום מוחי, ומשברים בצלעותיה וביתר חלקי גופה. ביום 27.8.2015, נפטרה המנוחה מפציעה.

בכתב האישום נטען, כי המבקש נהג ברשלנות וגרם למותה של המנוחה בנהיגתו הרשלנית. נטען, כי הרשלנות התבטאה, בין היתר, בכך שהמבקש לא שם לב להולכי הרגל החוצים את מעבר החצייה, חרף העובדה ששדה הראיה בכיוון נסיעתו היה פתוח, וכי הוא "יכול היה לראות את המנוחה ללא כל הפרעה ובכל שלב שבו חצתה את מעבר החצייה והוא החל בנסיעה".

4. ביום 12.1.2017, הורשע המבקש, לאחר ניהול משפט הוכחות, בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום. בעקבות הרשעתו, ביקש המבקש כי בית המשפט יפנה אותו אל שירות המבחן, לשם הכנת תסקיר מבחן בעניינו. נוכח עמדת המשיבה, אשר התנגדה למתן התסקיר, לא נעתר בית המשפט לתעבורה לבקשה זו.

5. ביום 14.3.2017, ניתן גזר דינו של בית המשפט לתעבורה. בבואו לקבוע את מתחם הענישה, עמד בית המשפט לתעבורה על הערך החברתי שנפגע ממעשיו של המבקש, והוא "הערך הנעלה של קדושת החיים, ערך עליו אנו מצווים להגן כחברה, בכל דרך אפשרית". בהמשך, התייחס בית המשפט לתעבורה לנסיבות ביצוע העבירה, בדגש על רמת הרשלנות שנמצאה באופן נהיגתו של המבקש. בית המשפט לתעבורה קבע, בהקשר זה, כי נוכח נסיבות גרימת התאונה, המדובר ב"רשלנות ברמה שבין בינונית לגבוהה, שכן, הנאשם [המבקש] יכול היה, בנקל, למנוע את התאונה, לו היה עוצר את האוטובוס לפני מעבר החצייה ומאפשר למנוחה לחצותו, שכן, הבחין במנוחה כבר על גבי מעבר החצייה המרוחק וכן, הבחין בה או צריך היה להבחין בה, על גבי אי התנועה הבנוי ולפני מעבר החצייה בכיוון נסיעתו". בית המשפט לתעבורה הוסיף וקבע, כי הפער שבין חובת הזהירות המוגברת בה חב המבקש כנהג אוטובוס, לאופן בו פעל המבקש בנסיבות המקרה, משליך אף הוא על רמת רשלנותו. בהמשך, דחה בית המשפט לתעבורה את טענת המבקש, לפיה הייתה למנוחה תרומה ממשית לקרות התאונה, וקבע כי המבקש "הבחין במנוחה או היה צריך להבחין בה, על פי מבחן 'האדם הסביר', על אי התנועה הבנוי, לפני מעבר החצייה בכיוון נסיעתו ולפיכך, היה עליו לעצור את האוטובוס לפני מעבר החצייה, גם אם, כפי שטען בא כוחו, לא היה בטוח כי המנוחה מתכוונת לחצות את מעבר החצייה". בית המשפט לתעבורה קבע בנוסף, כי המבקש נהג, אמנם, במהירות איטית ביותר, כיוון שהיה בתחילת נסיעה, עובדה אשר נזקפה לזכותו בעת קביעת רמת רשלנותו, אך הוא לא עצר את האוטובוס כפי שהיה מצופה ממנו. לאחר זאת, הפנה בית המשפט לתעבורה לפסיקה הנוהגת במקרים דומה, בציינו כי רק בשל נסיבות מיוחדות וחריגות או במקרים בהם מדובר ב"טעות של שבריר שניה או רשלנות רגעית", ימנע בית המשפט מהטלת עונש מאסר בפועל ויסתפק בעונש מאסר על דרך של עבודות שירות, כאשר מדובר

בעבירה של גרם מוות ברשלנות. לאור האמור, קבע בית המשפט לתעבורה כי, על רקע נסיבותיו של תיק זה, ובהינתן רמת הרשלנות שנקבעה לגבי המבקש, מתחם העונש בעניינו של המבקש ינוע בין 10 לבין 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד "פסילה בפועל לתקופה שבין 6 שנים ועד 15 שנים, מאסר מותנה, קנס כספי ופיצוי למשפחת המנוחה".

לצורך קביעת עונשו של המבקש בגדרו של מתחם הענישה, נתן בית המשפט לתעבורה את דעתו לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, ובכלל זה לעובדה כי המבקש נוהג משנת 1976, כאשר נרשמו לחובתו 16 הרשעות בתחום התעבורה אשר התיישנו, ומתוכן 5 הרשעות בגין מעורבות בתאונות דרכים בנסיבות שונות. בהמשך, עמד בית המשפט לתעבורה על העובדה כי המבקש בחר שלא ליטול אחריות על התרחשות התאונה, וקבע כי אמנם אין להחמיר עם מי שבחר לנהל את משפטו, אך "אין מקום להקל על הנאשם [המבקש], מקום שניתן היה, להקל עמו במידה מה, לו היה מודה באחריותו לגרם התאונה וחוסך ממשפחת המנוחה עוגמת נפש נוספת". אשר לטענות ההגנה בדבר היותו של המבקש אדם נורמטיבי והחשש מהנזק שיגרם למשפחתו, הבהיר בית המשפט לתעבורה כי אמנם אין ספק שהתאונה השפיעה באופן ממשי גם על המבקש ומשפחתו, ולא רק על משפחת המנוחה, אך "האינטרס הציבורי במקרה זה, דוחק מפניו את האינטרס האישי שם הנאשם [המבקש] ומחייב ענישה חמורה ומרתיעה, בדמות מאסר בפועל". לאור האמור, השית בית המשפט לתעבורה על המבקש את העונשים הבאים: 14 חודשי מאסר לריצוי בפועל; 10 שנות פסילה בפועל, בניכוי ימי פסילה מנהלית ושיפוטית אותם ריצה המבקש; 18 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש את אחת העבירות בהן הורשע וכן עבירה של נהיגה בזמן פסילה, למשך 3 שנים; קנס כספי בסך ₪ 5,000 או 50 ימי מאסר תמורתו; ופיצוי כספי למשפחת המנוחה בסך ₪ 15,000.

6. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כוון הן כלפי הרשעתו בדיון והן כלפי חומרת העונש. ואולם, לאחר שמיעת מלוא טיעוני הצדדים לנושא הכרעת הדין, קיבל המבקש את המלצתו של בית המשפט המחוזי וחזר בו מן הערעור על הרשעתו בדיון. במסגרת הערעור על חומרת העונש טען המבקש, כי בית המשפט לתעבורה החמיר עמו יתר על המידה, הן בקביעת רמת רשלנותו כ"בינונית - גבוהה" והן בעונש אשר נגזר עליו. נטען, בהקשר זה, כי שגה בית המשפט לתעבורה עת גזר על המבקש עונש של מאסר לריצוי בפועל, שעה שניתן היה להסתפק, בנסיבות המקרה דנן, בהטלת עונש מאסר על דרך של עבודות שירות. ביום 13.11.2017, קיבל בית המשפט המחוזי, באופן חלקי, את ערעורו של המבקש. בפתח פסק דינו, קבע בית המשפט המחוזי, כי מקובלת עליו במלואה קביעתו של בית המשפט לתעבורה לפיה, רמת רשלנותו של המבקש היא "בינונית הנוטה אף לגבוהה". בית המשפט המחוזי הבהיר, בהקשר זה, כי:

"אנו ערים לכך כי עובר לתאונה, נסע המערער [המבקש] במהירות נמוכה במיוחד, 5-6 ק"מ, אך אין בכך כדי לפטור אותו מחובותיו כלפי הולכי הרגל החוצים את הכביש, במיוחד כשמדובר במעבר חציה ובאור ירוק. הרשלנות התבטאה גם בכך שלא הבחין במנוחה שעמדה על אי התנועה לפני שירדה למעבר החציה לכיוון נסיעתו של המערער [המבקש]. כך או כך, מדובר ברשלנות משמעותית. לא זו רמת הנהיגה המצופה מכל אדם, על אחת כמה נהג אוטובוס מקצועי, כזה שנוהג בקו שבו הוא מכיר את תוואי התנועה על בוריו, שהרי הוא נוהג באותו מקום מדי יום ביומו. נזכיר שוב, כי שדה הראיה היה פתוח ולא הייתה כל סיבה שהמערער [המבקש] לא יבחין במנוחה על אי התנועה. וכפי שאמרנו, גם אם הבחין בה רק במעבר החציה המרוחק, עדין התרשל בכך שלא הבחין בה בהמשך".

יחד עם זאת, קבע בית המשפט המחוזי, כי יש מקום להתערבות מסוימת בענישתו של המבקש, וזאת משום שיש ליתן משקל

מסוים גם לאופן התנהלותה של המנוחה ולתרומתה להתרחשות התאונה הקשה. בית המשפט המחוזי הבהיר, כי אמירה זו נאמרה "בצער, בכאב, בזהירות ובאחריות הנדרשת, שהרי המנוחה שילמה את המחיר היקר ביותר – חייה שנגדעו". לאחר זאת, ציין בית המשפט המחוזי כי המדיניות הנוהגת בפסיקה, מורה כי יש להעניש בחומרה מי שהורשע בעבירה שעניינה גרימת מוות ברשלנות, שעה שנקבע כי יוטל, על דרך הכלל, עונש מאסר שירוצה מאחורי סורג ובריא, גם על אנשים נורמטיביים כדוגמת המבקש. בית המשפט המחוזי הדגיש, כי "הנסיבות האישיות מתגמדות אל מול הצורך האקוטי להילחם ככל האפשר בנגע תאונות הדרכים המכלה כל חלקה טובה". עם זאת, התייחס בית המשפט המחוזי גם לצידה השני של המטבע, בהבהירו כי "לרוע המזל, התופעה של הולכי רגל המדברים בטלפון הנייד תוך כדי חציית כביש, היא שכיחה יומיומית ומסוכנת". בית המשפט המחוזי ציין, בהקשר זה, כי עם כל הכאב שבדבר, אין מנוס מהעובדה כי תשומת ליבה של המנוחה הוסחה, ככל הנראה, עקב הדיבור בטלפון, ונראה כי קביעתו של בית המשפט לתעבורה, לפיה לא הייתה למנוחה כל תרומה לקרות התאונה, אינה נקייה מספקות. בנסיבות אלה, סבר בית המשפט המחוזי כי יש מקום להתערב בתקופת המאסר שנקבעה בעניינו של המבקש. בתחילה, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם הענישה בעניינו של המבקש ינוע בין 9 לבין 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ובהמשך העמיד את תקופת המאסר אותה ירצה המבקש על 9 חודשים, במקום 14 חודשים שהושתו עליו בבית המשפט לתעבורה. יתר חלקי גזר דינו של בית המשפט לתעבורה, נותרו על כנם.

הבקשה לרשות ערעור

7. בבקשה לרשות הערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. המבקש טוען לקיומן של שאלות עקרוניות בעלות חשיבות ציבורית, המצדיקות את התערבותו של בית משפט זה, אף אם מדובר בבקשת רשות ערעור הנוגעת למידת העונש. לטענת המבקש, פסק דינו של בית המשפט המחוזי, כמו גם גזר דינו של בית המשפט לתעבורה, סותרים הלכות קודמות, אשר נקבעו במקרים דומים ואף חמורים יותר מעניינו של המבקש, "בבואם להחליט אימתי ניתן לסיים את ההליך הפלילי ללא רכיב ענישה של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא בתיקים מסוג גרם מוות ברשלנות עקב תאונת דרכים". המבקש גורס, כי יש בכך כדי להוביל לתוצאה משפטית בלתי רצויה, הגורמת לפער בענישה בין ערכאות שיפוט שונות, דבר הפוגע בתחושת הצדק. בהמשך, טוען המבקש כי קיים חוסר אחידות בפסיקה באשר להגדרת המונח "רשלנות נמוכה", בהקשר של ביצוע עבירה שעניינה גרם מוות ברשלנות עקב תאונת דרכים, דבר המשליך ישירות על קביעת סוג העונש ומידתו. לשיטתו של המבקש, קיים חוסר בהירות גם באשר לזכותו של נאשם, הנעדר עבר פלילי, כי יתבקש תסקיר שירות מבחן בעניינו, טרם שיגזר עונשו, למרות התנגדות המדינה לבקשה זו. בהמשך, טוען המבקש לקיומם של שיקולי צדק המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה. המבקש מוסיף וטוען, כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר לא ייחס משקל מתאים לרשלנותה התורמת של המנוחה, דבר אשר יש לו השלכה על מידת העונש שייגזר על המבקש; ולנסיבותיו האישיות של המבקש. לאור האמור, גורס המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ו"להורות על צמצום עונש המאסר בן תשעת החודשים שהוטל על המבקש לתקופת מאסר שניתן יהיה לרצותה על דרך של עבודות שירות".

דיון והכרעה

8. **לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור על צרפותיה, הגעתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להידחות.**

כידוע, רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במשורה והיא שמורה למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 226/17 מסיקה נ' מדינת ישראל (6.3.2016); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017)). זאת ועוד, משמדובר בערעור הנוגע לחומרת העונש, על המבקש להצביע על סטייה קיצונית, החלה בעניינו, ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים (רע"פ 501/16 ראובן פישמן נ' מדינת ישראל (24.1.2016); רע"פ 5423/14 קופרמן נ' מדינת ישראל (29.9.2014)). הבקשה שלפניי אינה עומדת באמות המידה האמורות, ודי בכך, בכדי לדחותה.

9. במקרה אחר אשר הובא לפניי, שבו הורשע נהג בגרימת מוות ברשלנות, אמרתי את הדברים הבאים:

"אודה, כי המקרה בו עסקינן מעלה שאלות שאינן פשוטות. מחד גיסא, המבקש, לו יוחסה עבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, הוא אדם נורמטיבי, איש משפחה, אשר התאונה המצערת היא בגדר אירוע חריג בחייו, ושינתה אותם מן הקצה אל הקצה. ומאידך גיסא, לא ניתן להתעלם מן האובדן הגלום במותו של המנוח, איש מבוגר, יליד 1934, אשר ביקש, בסך הכול, לחצות את מעבר החצייה בשלום. חוסר תשומת לב רגעי מצידו של המבקש, הוא שהביא לטרגדיה הקשה למנוח ולמשפחתו. ואולם, הקושי הנעוץ במקרה מצער וטראגי זה, אינו משפטי כלל ועיקר" (רע"פ 5112/16 כהן נ' מדינת ישראל (4.7.2016) (להלן: עניין כהן)).

בעניין כהן, בו נקבעה רמת רשלנותו של הנהג כ"בינונית", בעוד שבמקרה דנן רמת רשלנותו של המבקש היא "בינונית - גבוהה", לא מצאתי טעם ראוי להתערב בעונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בפועל שהושת על אותו נהג. נראה, כי דברים אלה, בשינויים המחויבים, יפים גם לענייננו. המבקש דנא הוא אדם נורמטיבי, ואין להקל ראש במשמעותה של שליחתו לריצוי עונש מאסר מאחורי סורג וברית. בית משפט זה עמד על עקרונות הענישה בעבירות של גרם מוות ברשלנות בתאונות דרכים, כמפורט להלן:

"האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם על-ידי אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות" (ע"פ 6755/09 אלמוג נ' מדינת ישראל (16.11.2009); וראו גם החלטותי ברע"פ 3714/15 מלר נ' מדינת ישראל (8.6.2015); וברע"פ 4880/17 קוסה נ' מדינת ישראל (21.6.2017)).

ובחזרה לענייננו. אפתח בכך כי מקובלת עליי הקביעה כי דרגת רשלנותו של המבקש היא "ברמה שבין בינונית לגבוהה", שכן המבקש יכול היה למנוע בנקל את התאונה, לו הבחין מבעוד מועד במנוחה, כפי שהיה מצופה ממנו, וזאת בעיקר משעסקינן בנהג אוטובוס מקצועי, המכיר את תוואי הדרך וכאשר שדה הראייה שלו היה פתוח, ולפיכך לא הייתה כל סיבה שהמבקש לא יבחין במנוחה. אשר לטענתו של המבקש, כי במקרים דומים הסתפקו בתי המשפט בעונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות - הרי שדינה להידחות. גם אם ניתן למצוא גזרי דין מקלים יותר, אין בכך כדי להעיד כי העונש אשר הושת על המבקש חורג באופן מהותי ממדיניות הענישה הראויה, שכן כל מקרה לגופו ולנסיבותיו המיוחדות.

10. בסופו של דבר, נראה כי בית המשפט המחוזי ביצע את האיזון הנדרש, בין נסיבותיו האישיות של המבקש, לבין האינטרס הציבורי שעניינו מלחמת חורמה בתופעת הקטל בכבישים, אשר הפכה למגיפה של ממש בחברה הישראלית. בנסיבות אלה, ניכר כי העונש שהושת על המבקש אינו מחמיר יתר על המידה, ובוודאי שאינו חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה, הראויה במקרים דומים, ולפיכך אין מקום להתערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי".

11. אשר על כן, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

המבקש יתייצב לריצוי עונשו, ביום 22.1.2018, עד השעה 10:00, בימ"ר ניצן או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ד בטבת התשע"ח (1.1.2018).

ש ו פ ט